

Tom Stoppard Pacjent EGBDF ^{muzyka} André Previn

Wszystko

Pacjent EGBDF

Sztuka na 6 aktorów i orkiestrę
Dedykowana Wiktorowi Fajbergowi i Władimirowi Bukowskiemu

Every Good Boy Deserves Favour

Angielski tytuł sztuki to tzw. mnemonik, czyli krótkie zdanie lub wierszyk, który pomaga zapamiętać początkującym muzykom sekwencję nut na kolejnych liniach pięciolinii: e, g, b, d i f czyli mi, sol, si, re, fa

TEATR im. Juliusza Słowackiego w Krakowie

Tom Stoppard

PACJENT EGBDF

(EVERY GOOD BOY DESERVES FAVOUR)

PRZEKŁAD Jarosław Kilian

MUZYKA

André Previn

REŻYSERIA Jarosław Kilian

SCENOGRAFIA Julia Skrzynecka

KIEROWNICTWO MUZYCZNE Tomasz Chmiel

PROJEKCJE Visualsupport Studio s.c.

OBSADA

ALEKSANDER Błażej Wójcik

IWANOW Tomasz Wysocki

DOKTOR Krzysztof Jędrysek

NAUCZYCIELKA Lidia Bogaczówna

PULKOWNIK Wojciech Skibiński

SASZA Adam Gilarski/Jan Piwowarczyk

ORKIESTRA

Renata Guzik – flet • Marcin Starowicz – obój • Andrzej Ruciński/Barbara Borowicz – klarnet

Jakub Sztencel/Michał Poniznik – klarnet • Michał Pelc/Dominik Tekielak – fagot

Bartłomiej Rusek – waltornia • Adrian Szlęk – waltornia • Wojciech Szela – trąbka • Konrad Pisera – trąbka

Dastin Łożyński/Jakub Curzydło – Puzon • Krystian Klimczyk – puzon • Szymon Madej/Wojciech Zdebski – perkusja

Michał Pamuła – perkusja • Karolina Zielińska – kotły • Honorata Górnisiewicz – harfa

Katarzyna Jawor/Nikoła Gajownik – skrzypce • Teresa Grynia/Natalia Stęposz – skrzypce

Weronika Biela/Kinga Wszółek – skrzypce • Elżbieta Pogoda – skrzypce • Izabela Pelc/Magdalena Chmielowiec – altówka

Natalia Miszczyk – altówka • Joanna Gutowska/Magdalena Cymer – wiolonczela • Dominik Frankiewicz/Adam Woźniak – wiolonczela

Szymon Wirtel – wiolonczela • Ewa Wojsław-Bober – wiolonczela • Paweł Wszółek/Mateusz Kluza – kontrabas

Prapremiera polska

21 września 2012 na Dużej Scenie

Licencja na wystawienie utworu została wydana przez Stowarzyszenie Autorów ZAIKS

Tom Stoppard

Brytyjski dramaturg i scenarzysta czeskiego pochodzenia. Popularność i uznanie przyniosła mu napisana w 1967 roku sztuka *Rosencrantz i Guildenstern nie żyją* (wyróżniona m.in. prestiżową Tony Award). Dwadzieścia trzy lata później wyreżyserował na jej podstawie film, którym wygrał MFF w Wenecji. W rolach głównych wystąpili Gary Oldman i Tim Roth. Do innych najważniejszych utworów dramatycznych Stopparda należą: *Trawestacje* (1974), *Noc i dzień* (1978), *Arkadia* (1993), *Wynalazek miłości* (1997), *Rock'n'Roll* (2006). Jako scenarzysta współpracował z wieloma

wybitnymi reżyserami filmowymi, m.in. z R. W. Fassbinderem (*Desperacja*), Stevenem Spielbergiem (*Imperium Słońca*), Paulem Greengrassem (*Ultimatum Bourne'a*), Fredem Schepisim (*Wydział Rosja*) i Robertem Bentonem (*Billy Bathgate*). W 1986 roku, za napisany wspólnie z Terryem Gillliamem i Charlesem McKeownem scenariusz do filmu *Brazil*, otrzymał nominację do Oscara. Nominację zamienił na wygraną trzynaście lat później, gdy Akademia nagrodziła go za scenariusz do *Zakochanego Szekspira* Johna Maddena. Film okazał się prawdziwym sukcesem i otrzymał siedem Oscarów, a Stoppard za swój scenariusz (napisany wspólnie z Markiem Normanem) nagrodzony został także Złotym Globem, Srebrnym Niedźwiedziem na Berlinale, Nagrodami Stowarzyszenia Nowojorskich Krytyków Filmowych i Amerykańskiej Gildii Scenarzystów.

Prapremiera sztuki *Every Good Boy Deserves Favour* (*Pacjent EGBDF*) w reżyserii Trevora Nunna odbyła się w 1977 roku w Royal Festival Hall w Londynie. Wystąpili Ian McKellen (Alexander), John Wood (Ivanov), Patrick Stewart (Doctor). Dużym sukcesem okazała się inscenizacja w National Theatre w Londynie w 2009.

Przedstawienie w Teatrze im. Juliusza Słowackiego w Krakowie jest polską prapremierą tego utworu.

André Previn

Dyrygent, kompozytor, pianista. Urodził się w Berlinie, z którego w wieku 10 lat wyjechał do USA. Jako niespełna dwudziestolatek zatrudniony został przez wytwórnię Metro-Goldwyn-Mayer jako kompozytor i kierownik orkiestr nagrywających muzykę do filmów. Obecnie koncertuje i nagrywa z największymi orkiestrami na świecie, m.in. z Boston Symphony Orchestra, New York Philharmonic, Vienna Philharmonic. Pełnił funkcje dyrektora artystycznego orkiestr: Houston Symphony, London Symphony, Los Angeles Philharmonic i Pittsburgh Symphony. Jako pianista nagrywa i koncertuje m.in. z Renée Fleming, Barbarą Bonney, Anne-Sophie Mutter i Lynn Harrell. Jego pierwsza opera *Tramwaj zwany pożądaniem* wg

sztuki T. Williama nagrodzona została w 1998 roku Grand Prix du Disque. W 2009 roku, z okazji 80 urodzin Previna, w prestiżowej Carnegie Hall odbyły się cztery koncerty przybliżające niezwykle bogaty i różnorodny dorobek artysty. Previn jest autorem muzyki do kilkudziesięciu filmów; za cztery z nich nagrodzony został Oscarem: *Gigi* (1958), *Porgy i Bess* (1959), *Słodka Irma* (1963) i *My Fair Lady* (1964).

REŻYSERIA, PRZEKŁAD **Jarosław Kilian**

Reżyser, w latach 1999–2010 dyrektor artystyczny Teatru Polskiego w Warszawie, dziekan Wydziału Reżyserii warszawskiej Akademii Teatralnej, wykładowca Collegium Civitas. Absolwent historii sztuki na Uniwersytecie Warszawskim i reżyserii w PWST w Warszawie. Stażysta u Petera Brooka w Wiedniu. Od 1990 roku pracuje w teatrach dramatycznych i operowych w całej Polsce. Jako reżyser inscenizuje dramaty klasyczne, polski dramat romantyczny, sztuki współczesne, a także widowiska dla dzieci. Reżyser oper (Moniuszki, Czyża, Rudzińskiego) oraz widowisk plenerowych. Współautor cyklu *Muzyka łagodzi obyczaje* w TVP. W swoim dorobku ma ponad 40 spektakli teatralnych, widowisk plenerowych i telewizyjnych. Tłumacz z j. angielskiego i j. francuskiego książek z dziedziny historii sztuki oraz literatury dla dzieci. Do jego ważniejszych realizacji teatralnych należą: *Komedia omyłek* W. Szekspira, *Balladyna* J. Słowackiego, *Kartoteka* T. Różewicza, *Pastorałka* L. Schillera, *Sen nocy letniej* W. Szekspira, *Igraszki z diabłem* J. Drdy, *Zielona Gęś* wg K. I. Gałczyńskiego, *Don Juan* Moliera, *Przygody Sindbada Żeglarza* wg B. Leśmiana, *Burza* W. Szekspira, *Odyseja* wg Homera, *Jak wam się podoba* W. Szekspira, *Zemsta* A. Fredry, *Opowieść zimowa* W. Szekspira oraz autorski spektakl *Pinokio* wg C. Collodiego. Ostatnio w Teatrze im. Juliusza Słowackiego w Krakowie wyreżyserował *Czarnoksiężnika z krainy Oz* L. F. Bauma.

SCENOGRAFIA **Julia Skrzynecka**

Ukończyła z wyróżnieniem Katedrę Scenografii na warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Współpracowała z Teatrem Muzycznym w Gdyni, Teatrem Powszechnym w Radomiu, Centrum Sztuk Wizualnych i Performatywnych w Mińsku oraz z wieloma teatrami warszawskimi, m.in. z Teatrem Wielkim Operą Narodową, Polskim, Współczesnym, Ateneum, Syreną. Jest autorką scenografii i kostiumów do ponad 20 spektakli. Do jej ważniejszych realizacji należą: *Dżuma* A. Camusa oraz *Dulscy z o.o.* wg G. Zapolskiej w reżyserii Marty Ogrodzińskiej, *Szafa* Y. Mishimy w reżyserii Natalii Sołtyśik oraz *Piękna i bestia* A. Mankena w reżyserii Macieja Korwina. Pracowała także przy produkcjach filmowych: *Pomyłka* Marty Ogrodzińskiej, *Feliks*, *Net i Nika* oraz *teoretycznie możliwa katastrofa* Wiktora Skrzyneckiego oraz *Katyń* Andrzeja Wajdy. Ostatnio przygotowała scenografię do baletu *Persona* w choreografii Roberta Bondary, *Trenera życia* N. Reeda w reżyserii Wojciecha Malajkata oraz do *Czarnoksiężnika z krainy Oz* L. F. Bauma w reżyserii Jarosława Kiliana. Za scenografię do tego spektaklu otrzymała nagrodę w plebiscycie publiczności.

KIEROWNICTWO MUZYCZNE **Tomasz Chmiel**

Dyrygent, pianista, aranżer, producent muzyczny. Absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie dyrygentury prof. Jerzego Katlewicza oraz w klasie fortepianu doc. Marka Koziaka, obecnie jest adiunktem tej uczelni. Dwukrotny stypendysta Ministerstwa Kultury i Sztuki, wyróżniony Stypendium Twórczym Miasta Krakowa. Laureat I nagrody w I Ogólnopolskim Przeglądzie Młodych Dyrygentów im. Witolda Lutosławskiego w Białymstoku. Wielokrotny uczestnik seminariów Helmutha Rillinga w Akademii Bachowskiej w Stuttgartarcie, a także kursów mistrzowskich w Salzburgu oraz Południowej Irlandii. Dyrygent gościnny Filharmonii Krakowskiej, Rzeszowskiej, Częstochowskiej, Dolnośląskiej, Szczecińskiej, NOSPR. Współpracuje z Operą Krakowską, Teatrem Muzycznym w Lublinie i Krakowską Operą Kameralną. Dyrygent Krakowskiej Młodej Filharmonii. Koncertował w Szwecji, Francji, Niemczech, Holandii, Belgii oraz w Korei Płd. Szczególną uwagę poświęca muzyce polskiej (m.in. instrumentalizacje na orkiestrę symfoniczną cyklu pieśni Chopina, Karłowicza). Opracował również kameralne wersje oper *Don Pasquale*, *Napój miłosny* G. Donizettiego, *Torreador* L. Adama, *Krakowiaczy i Górale* J. Stefaniego, *Spiskowcy* F. Schuberta i operetki *Wesoła Wdówka* F. Lehara. Z wielką pasją aranżuje muzykę filmową.

Z André Previnem spotkaliśmy się w 1974 roku, kiedy był głównym dyrygentem London Symphony Orchestra. Pewnego dnia Previn powiedział mi, że gdybym kiedyś napisał coś, do czego potrzebna będzie orkiestra symfoniczna, to mam do dyspozycji jego zespół. Zgodziliśmy się szybko, że będzie to coś więcej niż zwykła recytacja na podium orkiestrowym i że nie będzie to utwór dla śpiewaków. Krótko mówiąc, miała to być sztuka teatralna wystawiana z towarzyszeniem orkiestry symfonicznej i ściśle z nią powiązana. Moje kwalifikacje do pisania o orkiestrze sprowadzały się do doświadczeń chłopca, który w przedszkolu grał na trójkącie.

W kwietniu 1976 roku poznałem Wiktora Fajnberga. Kilka miesięcy wcześniej czytałem książki i artykuły o rosyjskich dysydentach z myślą o napisaniu sztuki telewizyjnej i wiedziałem, że Fajnberg był jednym z ludzi, którzy uczestniczyli w pokojowej demonstracji na Placu Czerwonym przeciwko inwazji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji i aresztowaniach w sierpniu 1968 roku. Fajnberg został uznany za niepczytelnego i przez pięć lat więziony był w sowieckich więzieniach psychiatrycznych. W 1974 roku udało mu się znaleźć azyl na Zachodzie. Odzyskaną wolność potraktował jak zobowiązanie, by upomnieć się z tym większą mocą o kolegów, którzy zostali za żelazną kurtyną. Największe wysiłki podejmował w sprawie uwolnienia Władimira Bukowskiego, który podobnie jak on był ofiarą represji psychiatrii w ZSRR.

Powiedziałem Prewinowi, że pacjent grający na trójkącie, któremu wydaje się, że ma orkiestrę, będzie teraz dzielił celę z więźniem politycznym. W końcu miałem o czym pisać i po kilku tygodniach sztuka była gotowa. W mojej sztuce więzień Aleksander nie jest ani Wiktorem, ani inną rzeczywistą postacią. Ale monolog w którym opisuje „terapię” w Leningradzkim Specjalnym Szpitalu Psychiatrycznym zaczerpnięty został z „Index of Censorship”, w którym ukazywały się zabronione przez komunistyczną cenzurę teksty i artykuły. Są tu też inne fakty z życia wzięte. Na przykład powtarzane przez doktora zdanie: „wasze poglądy to objawy choroby”.

Nauczycielka w sztuce mówi, że „nie wrócą już dawne, złe czasy” pokazowych procesów i egzekucji epoki stalinowskiej. W 1991 roku, kiedy przestał istnieć Związek Sowiecki, wiedziałyby już dostatecznie dużo, by powiedzieć, że i jej życie to były „dawne, złe czasy”. Ale w XXI wieku „dawne, złe czasy” nadal trwają. Od 1992 roku zabójstwa polityczne w Rosji stały się czymś powszechnym. Zamordowano około pięćdziesięciu dziennikarzy.

Tom Stoppard

Fragment wstępu autora do brytyjskiego wydania sztuki z 1978 i 2009 roku.

NOTATKI

Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie

pl. Św. Ducha 1, 31-023 Kraków, tel. 12 424 45 00, fax 12 424 45 06
www.slowacki.krakow.pl

Krzysztof Orzechowski Dyrektor Naczelny i Artystyczny
Ewa Szafran Zastępca Dyrektora

Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie
jest instytucją kultury
Województwa Małopolskiego